

NAMIK
KEMAL
VATAN
yahut
SİLİSTRE

Remzi Kitabevi

VATAN 'YAHUT' SİLİSTRE

Namık Kemal
(1840 - 1888)

Namık Kemal

Vatan ‘Yahut’ Silistre

Hazırlayan
Şemsetin Kutlu

Remzi Kitabevi

VATAN ‘YAHUT’ SİLİSTRE / Namık Kemal

© Remzi Kitabevi, 1982

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

ISBN 978-975-14-0382-7

BİRİNCİ BASIM: 1976

YİRMİNCİ BASIM: Ekim 2024

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Güven Mücellit, Mahmutbey Mah. 2622. Sokak
Güven İş Merkezi No: 6 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 45003 / Tel (212) 445 0004

Eser Hakkında

Vatan 'yahut' Silistre, Türkiye'de temsil edilen ilk tiyatro değilse de Türkiye'de *olaylı temsil edilen* ilk tiyatrodur. Gerçekten de 1 Nisan 1873 Salı günü, İstanbul'da Gedikpaşa'da, Güllü Agop Tiyatrosu'nda temsile konan *Vatan 'yahut' Silistre*, büyük toplum heyecanlarına ve çalkantılarına sebep olduğu kadar yazarının kaderini de değiştirmiş, ona üç yıldan fazla süren bir sürgün ve zindan cezasına mal olmuştur.

Türkiye'de çağdaş anlamda tiyatro gösterilerinin başlangıcı, on dokuzuncu yüzyılın ilk yarısına, 1840'lara kadar uzanır. Ülkede tiyatro gösterileri için özel salon yaptıran, bu işi kendine meslek edinip hem kendisi, hem de meslek adına önemli yararlar sağlayan ilk girişimci Hoca Naum Efendi'dir. Lübnanlı bir Katolik Ermenisi olan Hoca Naum Efendi'nin tiyatro binası Beyoğlu'nda, bugünkü Galatasaray Lisesi karşısındadır. Salon—özellikle o zamana göre— güzel ve görkemli bir yapıdır. Odukça zevkli de donatılmıştır. Ancak memlekette tiyatro dalında yetişmiş eleman bulunmadığı için, Hoca Naum Efendi temsilcilerini—zaman zaman değişik Avrupa ülkelerinden getirdiği—truplarla verdirmektedir. Oynanan oyunların dili de—tabiatıyla— gelen tiyatro kumpanyalarının mensup buldukları ülkenin dilidir. Tiyatroya çoğunlukla, Beyoğlu'ndaki Avrupa devletleri uyruğu yabancılar ve bu arada yabancı dil bilen azınlık ile gelenleri gidebilmektedir. Özellikle başlangıçta buraya giden Türkler, parmakla sayılacak kadar azdır. Ancak Naum Efendi,

hem sanatsever kimseleri tiyatro zevkinden yoksun bırakmamak, hem de gelirini daha da artırmak için bir çare bulmuştur: Bu çare, içeride kendi ana dilinde oynanan eserin özetini içeren bir ya da iki yapraklık broşürlerdir. Dil bilmeyen, ancak oyunu izlemek isteyenler, gişede bilet alırlarken —isterlerse— bu broşürlerden de almakta, böylece temsili yapılan oyundan daha belirgin ölçüde yararlanmaktadırlar.

Hoca Naum Tiyatrosu'nda oynanan bu tür oyunlardan birine, zamanın padişahı Sultan Abdülaziz'in, 1863 yılında gittiği hakkında kayıtlar vardır. Bu jest, Türkiye'de bu sanat dalına karşı ilgi ve rağbetin artmasına yol açmıştır. Naum Efendi'nin görkemli salonu, 1870 yılındaki ünlü Beyoğlu yangınında yanıp harap olmuşsa da yurttan düzenli tiyatro yaratmak şerefini daima korumuştur.

Türkiye'de tiyatroyu yerleştirme ve geliştirme konusunda ikinci ad, yine Ermeni asıllı bir yurttasha aittir. Bu, Güllü Agop Efendi'dir. Sonradan Müslüman olarak Yakup adını alan, İkinci Abdülhamit tarafından korunup saray tiyatrosunda görevlendirilen Güllü Agop Efendi, Gedikpaşa'daki sirkten bozma salonunda önceleri hep Ermenice oyunlar oynadı. Yeterince rağbet görmemesi üzerine 1868 yılında *Sezar Borjiya*'yı Türkçeye çevirterek bunu sahneye koydu. İlginin büyük olması üzerine artık hep Türkçe temsiller vermeye başladı. Ancak çeviri ya da telif —özellikle telif— Türkçe eserler bulmak büyük sorundu. Bu konuda Güllü Agop'a, ilk Türkçe tiyatro yazarlarımızdan biri olan, Direktör Âli Bey yardım etti. Çeviriler yaptı, arkadaşlarına yaptırttı, ayrıca kendisi de bir iki komedi kaleme aldı. Âli Bey, bununla da yetinmemiş; o zaman aksanları pek yetersiz olan Ermeni oyunculara dil ve diksiyon dersleri vermedi de üstlenmiştir.

Gedikpaşa Tiyatrosu'nda, 1869 yılından başlayarak Ermenice temsillere bütünüyle son verilmiş, tümüyle Türkçe oyunlar sahnelenmiş, böylelikle 1873 yılına kadar gelinmiştir.

1873 yılında Namık Kemal otuz üç yaşındaydı. Edebiyatın

çeşitli tür ve alanlarında kalem oynatmıştı ama tiyatroyu denememişti. O sırada *İbret* gazetesinde yazıyor; zaten hükümetçe mimlenmiş bir kişi olduğundan her tutumu izleniyordu. Yazılarındaki şiddet dozu artınca kendisini —yarı sürgün, yarı görevli— Gelibolu’ya gönderdiler. Buraya gitmeden önce, başta Âli Bey olmak üzere, bazı arkadaşları ona tiyatro yazmasını salık vermişler, ısrarda bulunmuşlardı. Namık Kemal *Vatan ‘yahut’ Silistre*’yi bu ısrar ve istekler üzerine orada kaleme aldı. Görevinden istifa edip İstanbul’a dönüşünde eserini tamamladı. Eserin yazılışının olduğu gibi, basılışının da aceleye geldiği yolunda bazı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler doğru olsa gerektir: Çünkü —metinde de görüleceği üzere— *Vatan ‘yahut’ Silistre*’de bazı dil-anlatım, hatta anlam tutarsızlıklarına rastlanabilmektedir. Bununla birlikte —oldukça fantezi bölümlerine rağmen— eserde öylesine engin bir hamâset (yiğitlik), öylesine engin bir vatan sevgisi ve coşkusu bulunmaktadır ki, *Vatan ‘yahut’ Silistre*; teknik ve dil-anlatım yönlerinden, daha sonra yazacağı beş tiyatronun belki en zayıfı olduğu halde, yazarının kişiliğinin sembolü olarak ün yapmış, Namık Kemal denilince ilk akla gelen bu eseri olmuştur.

Yukarıda belirtildiği üzere *Vatan ‘yahut’ Silistre* ilk kez 1873 Nisan’ının birinci günü gecesi sahneye konuldu ve konulmasıyla birlikte umulmadık bir heyecan yarattı. Bu konuda, tanınmış tarihçilerimizden Abdurrahman Şeref Bey *Tarih Musahabeleri* adlı kitabında şöyle diyor: “...Tiyatro o gece hınca hınç olmuş idi. Prens Mustafa Fazıl Paşa da gelmişti. Halk heyecandan ve hissiyatının galeyanı içinde cûş ü hurûşa gelmişti. Tiyatro binası velveleden, takdirden, alkıştan yıkılacak bir hal alıyordu. Oyunun hitamında ‘Yaşasın Vatan’ gulguleleriyle halk mütemadiyen ve sırra ederek muharriri sahneye davet etmişti. Kemal’in görünmesi üzerine⁽¹⁾ alkışlar bir tufan şek-

(1) Bazı kaynaklar bu durumu doğrulamamaktadır. Bunlara göre Namık Kemal, temsil sırasında tiyatroya gitmemiş, *İbret* gazetesinde durumu uzak-

lini aldı. Tiyatrodan çıkılınca halk muazzam kafileler halinde, Kemal'i uğurladılar. İstanbul sokakları sayısız kalabalığın: 'Yaşasın Kemal, yaşasın milletin Kemal'i!...' haykırışları ile çınliyordu..."

Yine, belgelenmemiş söylentilere göre, devletin görevlendirdiği kolluk kuvvetleri, sokaklarda gösteri yapan halk yığınlarının karşısına dikilip o zamanın konuşma üslubuyla:

— Nedir bu taşkınlık, bundan muradınız (amacınız) nedir, diye sormuşlar ve:

— Allah bize Murad'ımızı versin!... gibi iki anlamlı cevaplar almışlardır. Bilindiği gibi, dilimizde bir deyim niteliği taşıyan bu sözdeki "murat" kelimesi, halkın çok sevdiği şehzade ve veliaht Murad Efendi'nin adını da içermektedir. Ancak bu diyalogun bir yakıştırma olması da söz konusudur.

Sonuç şudur: Namık Kemal'in, halkın eserine karşı gösterdiği geniş ilgi dolayısıyla duyduğu mutluluk pek kısa sürmüştür ve şair ertesi gün tutuklanmıştır. İstanbul'da birkaç gün alıkonulduktan sonra —yine bu olay üzerine tutuklanan— Ahmet Mithat Efendi, Ebuzziya Tevfik Bey, *İbret* yazarlarından Nuri Bey, Bereketzade İsmail Hakkı beylerle birlikte bir vapura konulmuş, sürgüne gönderilmişlerdir. Ahmet Mithat Efendi ve Ebuzziya Tevfik Bey'in yeri Rodos Adası; Nuri ve İsmail Hakkı beylerinki Akkâ Kalesi (bugün İsrail sınırları içinde), Namık Kemal'in ki ise Kıbrıs'ta, Magosa'da bir zindandır.

Bu aydınlar grubunun İstanbul'dan uzaklaştırıldıkları tarih de değişik kaynaklarda değişik günlerdedir. Kimisi 6, kimisi 9 Nisan günlerini ileri sürmüşlerdir.

Yakın arkadaşı, veliaht Murad Efendi'nin, Beşinci Murad sanyıyla tahta geçmesi üzerine ve onun buyruğuyla 1876 Haziran'ında İstanbul'a dönen Namık Kemal'in büyük mutluluğu ve

tan izlemiştir. Kendisini arayan bir kısım halk gazeteye gelmiş, yazarın oradan da ayrıldığını öğrendiklerinde bir hayranlık mesajı bırakıp dağılmışlardır.

ümitleri yine fazla sürmemiştir. Bu padişahın “Akli dengesi bozuktur” gerekçesiyle tahttan indirilip yerine İkinci Abdülhamit’in tahta geçişi, ünlü vatan şairinin son felaket kaynağı olmuş, kısa bir süre sonra onun tarafından İstanbul’dan çıkarılıp sırasıyla Midilli, Rodos, Sakız mutasarrıflarında dolaştırılan Namık Kemal —bir daha İstanbul’a dönmeden— 2 Aralık 1888’de Sakız’da gözlerini hayata yummuştur. Vasiyeti gereğince cenazesi Gelibolu yakınındaki Bolayır’da, Süleyman Paşa’nın türbesinin bahçesine gömülmüştür.

* * *

Vatan ‘yahut’ Silistre’nin, yazılışından ve ilk temsilinden üç yıl sonra, Rusçaya çevirisi yapıldı. Ancak Ruslar —konusu zaten aleyhlerinde olan— eseri beğenmediler. Bu tiyatronun hiçbir edebiyat ve sanat değeri bulunmadığını ileri süren bazı Rus dergileri, onun ayrıca intihal (bir başka eserden çalıntı) olduğunu ileri sürdüler. Gerçekten de Fransız yazarlarından Victorien Sardou’nun aynı adı taşıyan bir tiyatrosu vardı. Ancak Ruslar haksızdılar; Namık Kemal’in *Vatan ‘yahut’ Silistre’si* ile Sardou’nun *Patrie’si* arasında konu ve ruh yönlerinden hemen hiçbir benzerlik yoktu.

Namık Kemal, durumu kendisine bildiren, yakın arkadaşı Ebuzziya Tevfik Bey’e yazdığı mektupta Rus yayınlarının iddialarını reddederken şunları da söylüyordu:

“Silistre’nin konusu benim hayalimden çıkmış değildir. Benim yaptığım şey, Rumeli’de İkinci Mahmut zamanındaki Şumnu Kuşatması’nda geçen ve anlatılan bir olayı, biraz daha genişletmek için gördüğüm mecburiyet üzerine, Kırım Savaşı sırasında meydana gelen Silistre Savaşı’na aktarmaktan ibarettir. Eserin yazılmasından amaç ise milletteki vatanseverlik duygularını dile getirmektir; tiyatro yazma alanında ustalık göstermek değil...”

Namık Kemal alçakgönüllülük gösterse de *Vatan ‘yahut’ Silistre* pek üstün bir eser olmasa da şurası gerçektir ki, bu eser yurt dışında olduğu kadar, yurtdışında da geniş bir ilgi görmüş

ve Türkçenin klasikleri arasına girmiş olduğu gibi —Rusçadan başka— daha birçok yabancı dile çevrilmiştir. Bunlar arasında Almanca, Fransızca, Sırpça ve Arapça olanlar başta gelmektedir.

Vatan piyesi, yazılışından günümüze kadar, Türkiye’de de eleştirilere uğramıştır. Özellikle konunun ve kahramanlarının fazla hayalî ve romantik bir karakter taşıması, belli temaların sürekli tekrarlanması üzerinde durulmuştur. Uzun ve bıktırıcı tiratlarla birlikte —Abdullah Çavuş dışında— kahramanların hemen hepsinin Namık Kemal’in diliyle konuşmaları da eleştiri konusu olmuştur.

Yeri gelmişken burada, kısaca, eserin en sevimli kahramanlarından biri olan Abdullah Çavuş üzerinde durmak yararlı olacaktır. Birçok kimsenin sandığı gibi, Abdullah Çavuş hayalî bir tip değildir. Kırım Savaşı’nın Silistre bölümünde büyük yararlıklar göstermiş, gözünü budaktan sakınmayan yiğit bir Türk askeridir. Her söz ve her olay karşısında diline doladığı “Kıyamet mi kopar?” tekerlemesi, kumandanlarının pek hoşuna gittiği için her yerde anlatılır olmuştur. Bu kumandanlardan biri Abdullah Çavuş tipini ve onun ünlü sözünü Namık Kemal’e de anlatmış ve Namık Kemal *Vatan ‘yahut’ Silistre*’yi yazarken, onu eserine alarak ölümsüzleştirmiştir.

1873’te, tiyatronun ilk temsil edildiği dönemde, terhis edilmiş bir emektar asker olarak Batı Anadolu köylerinden birinde yaşamakta olan Abdullah Çavuş, uzun bir ömür sürmüştür. 1912’de —Balkan Savaşı sırasında— o zamanın askeri müze müdürü Muhtar Paşa, onun hâlâ hayatta olduğunu öğrenerek kendisini İstanbul’a getirmiş, devlet konuğu etmiş, canlı bir anıt olarak halka tanıtmıştır. Doksan yaşını geçmiş, gözlerinin ferî sönmüş bu yüce gaziye gazeteciler:

“Abdullah Çavuş; şimdi de Balkan Savaşı var. Seni aske-re çağırırsalar, yine vuruşmaya gider misin?” diye sormuşlar ve kendisinden şu karşılığı almışlardır:

“Giderim be evlatlar; gidersem kıyamet mi kopar?...”

Abdullah Çavuş zengin armağanlarla köyüne gönderilmiş ve bir iki yıl sonra Tanrı'nın rahmetine kavuşmuştur.

* * *

Vatan 'yahut' Silistre'nin, yazılışından bu yana, birçok bas-kıları yapılmıştır. 1908 İkinci Meşrutiyet'inin ilanı günlerinde —başta İstanbul olmak üzere— yurdun hemen her köşesinde, çeşitli tören ve gösterilerle bol bol sahneye konmuştur. Bu gelenek, o günden bugüne ve özellikle eğitim-öğretim kurumlarında sürdürülmektedir. Yukarıda da işaretlediğimiz gibi eser, Türk tiyatro edebiyatının ana klasikleri arasındaki yerini almıştır.

Biz *Vatan 'yahut' Silistre'nin* bu son basımında değişik bir yöntem izlemeyi öngördük. Namık Kemal'in üslubuna —dil ve anlatım özelliklerine— kesinlikle dokunmamaya dikkat ederek eseri günümüz okuyucularının, özellikle çeşitli basamaklardaki okul öğrencilerinin, rahat ve kolay yararlanabilecekleri hale getirmeye çalıştık. Bunun için onu belirli ölçüde sadeleştirdik; kitabın sonuna eklediğimiz "Notlar-Açıklamalar" bölümü ile de bu durumu bütünlemeye çalıştık. Yine aynı düşünce ile bazı kelimelerin imalarında aşırı bir titizlik göstermemeyi yeğledik. "fasıl"ların "perde", "meclis"lerin "sahne" olarak değiştirilmesinde —günümüze uyarılama açısından— yarar gördük. Bu arada "zabit"lerin "subay"; "miralay"ın "albay"; "kaymakam"ın "yarbay"a dönüştürüldüğünü de hatırlatmamız gerekir. Ancak metindeki "miralay bey" sözünü "albay bey"e dönüştürmenin yadırganacağını düşünerek, metinde sadece birkaç kez tekrarlanan bu söyleyişlere dokunmadık.

Bilindiği gibi Tanzimat Dönemi yazarlarının ve bu arada Namık Kemal'in kendilerine özgü cümle kuruluşları vardır. Bu cümlelerden bazıları günümüz okurları tarafından düzensiz, anlamsız, yetersiz sanılabilir; en azından okuyucu, o cümlelerin temel anlamından uzak kalabilir. Bu yüzden bir kısım cümlelerdeki sözlerin arasına, anlamca rahatlatıcı kelimeler koyduk. Ancak bunların eserin aslında bulunmadığını belirtmek için, on-

ları ayraç işaretleri içine aldık. Noktalama konusunda da —geniş oranda aslına bağlı kalmakla birlikte— daha özgür bir yöntem izledik.

Sonuç olarak şunu diyebiliriz ki, *Vatan 'yahut' Silistre'yi* eski baskılarından “daha mükemmel” değilse bile, “daha kolay” okunur duruma getirmeye çaba gösterdik.

Şemsettin Kutlu

Kiřiler

İslâm Bey (*Gönüllü Subay*)

Ahmet Sıtkı Bey (*Albay*)

Rüstem Bey (*Yarbay*)

Abdullah Çavuş (*Albayın Çavuşu*)

Zekiye Hanım

Hanife Hanım

Bir Binbaşı

Birinci Subay

İkinci Subay

Üçüncü Subay

Erler

Gönüllüler

Birinci Perde

Birinci Sahne

Zekiye (Yalnız)

(Perde açılınca bir yanı sokağa bakan bir oda görünür. Zekiye, Arnavutlara özgü muntazam kadın elbisesiyle mindere uzanmış, elinde bir kitap, önünde bir mum. İslâm Bey de sokakta gezinir.)

ZEKİYE

(Kitabı yastığın üzerine bırakarak) Ah; nineciğim, nineciğim!... (1) Gönlüme niçin bu kadar aşırı duygusallık verdin? Fikrimi niçin bu kadar açtın?... Sen de şimdi kızını görse, okuttuğuna pişman olurdun. Benim gönlüm öyle büyük büyük hislenmelere nasıl dayansın? Benim beynim öyle geniş geniş hayal kurmalara nasıl tahammül etsin? Yüreğim ne kadar çarpıyor!... Sanki göğsümü yerinden koparacak da dışarı fırlayacak... Beynim ne kadar sıkılıyor; sanki başımı parçalayacak da etrafa dağılacak!... *(Ellerini yüzüne kapayarak)* Nineceğim, nineciğim! Daima babamı düşünmek için açtığın, hazırladığın fikirde başkası geziyor; daima seni sevmek için terbiye ettiğim, büyüttüğün gönülde başkası hükmediyor. Seni babam okutmuş, onun yoluna öldün. Beni sen okuttun; yoluna ölmek değil, öldüğüne ağlamak bile hatırıma gelmiyor. Ah, daima o! Gözümde o, hayalimde o! O, o, o!... Bir kere sokakta gördüm; keşke yüzüne baktığım zaman gönlüme düşen ateş gözlerimi eritseydi. Daha

bir bakışta, vücudumda ne kadar kuvvet varsa toplayıp da gözlerimi başka tarafa çevirmek istedim. Eyvah!... Ne vücudumda kuvvet buldum, ne gözlerime hükmüm geçti (2). Sanki ömrümde gördüğüm, işittiğim, okuduğum, düşündüğüm ne kadar güzel şey varsa hepsi bir yerde toplanmış da bir insan çehresi olmuş, karşıma gelmişti. *(Biraz düşündükten sonra)* Hayat ne garip hal imiş! Birkaç gün evvel yanımda biri ağlasa, gözünün yaşı dertsizliğinden ve keyfinden dökülüyor zannedirdim. Bugün (ise) kulağıma kahkahalar matem sadası gibi geliyor!... Birkaç gün evvel gamlı gamlı (olan) bulutlarda şimşek çaktıkça biri gülüyor gibi görünürdü; bugün yeni açılmış güllerde çiğ görsem, birinin gözyaşı dökülmüş zannediyorum! Birkaç gün evvel yüzüm gülüyordu; sanki her şey de benim ile beraber gülüyordu!... Bugün gönlüm ağlıyor; sanki her şey de gönlüm ile beraber ağlıyor!... Yine sabah oldu, yine gözümde bir dakika uyku girmedi. *(Mumları söndürerek)* Zavallı mum! Acaba ben de senin gibi yana yana tükenip gidecek miyim?... Beş dakikacık uyuyabilseydim, belki rüya da görürdüm de ayaklarına kapanır, gönlümün zehrini dökünceye kadar doya doya ağlardım. Allahım! O mektup ne idi? Ateşle yazılsa insanın yüreğini o kadar yakmaz. Okudukça gözlerimden sanki yüzüm, göğsüme doğru damla damla alev parçaları saçıldı. Bilmem sütninin getirdiği zaman nasıl utancımın yerlere geçmedi?... İnsan sevincinden ölmüyor; lakin çıldırarak (gibi) oluyor!... Mektup sözünü işittiğim gibi ondan geldiğini bildim. Kendi gelse belki utanırdım da o kadar çirpınarak üzerine koşmazdım... Gönülde keramet mi var nedir; bazı kere gaaibi de (3) biliyor. Ah, benim o zaman başka kimi düşündüğüm vardı, hâlâ kimi düşündüğüm var?... Mektup babamdan da gelse, yine ondan sanmaz mıyım? Belki dünyayı bildim bileli bir kere yüzünü görmeye adeta susamış olduğum babamdan geldiğine (bile) keder ederdim. Seviyorum, sevmekten bir türlü kendimi alamıyorum. O da beni sevi-

yor; sevdiği mektubunda yazılı. Kendi yazısı ile yazılı... Elbette gerçektir. Hayır, elbette gerçektir!... Allah, o kadar güzel bir vücudun içine hıyanet saklamaz a!... *(Biraz durup düşündükten sonra)* Kimbilir; en güzel çiçeklerin arasında (bile) yılan bulunuyor. Yarabbi, Yarabbi!... İnsanın yüzü gibi gönlünü de meydanda yarataydın, ne olurdu?...

İkinci Sahne

İslâm Bey – Zekiye Hanım

İSLÂM BEY

(Pencereden girerek) Ben gönlümü meydana çıkarabilirim. Ne yapayım ki içindeki o gizlilikler yine sana görünmez.

ZEKİYE

(İslâm Bey'i görünce son derece bir telaş ile yanına koşmak ister; fakat yine kendini toplar. Üzüntülü bir sessizlikten sonra kendi kendine hitap ederek ve fakat sözünü iştirterek) Ya şimdi her gün Allah'tan ölümünü istediğimde hakkım yok mu? Biri gördüyse bana ne der?

İSLÂM BEY

Kimsenin görmek ihtimali yoktur. Bu kadar günlerdir, bu kadar gecelerdir kendimi göstermemek için topraklarda yuvarlanıyorum... Sabah açılıyor, gözler hâlâ açılmaya başlamadı. Her gece buraları dolaşıyorum, tecrübeme itimat et.

ZEKİYE

(Memnunluğunu gizleyerek, soğuk soğuk) Sizi davet eden mi vardı?

İSLÂM BEY

Allah aşkına ellerini yüzüne tutma; dünyayı topu topu bir gün gördüm. Çünkü bana dünyadan murat sensin. Bir daha

görecek miyim, orasını Allah bilir. Deminden beri, casus gibi, pencerenin altından sözlerini dinledim. *(Zekiye, gücenikliğini belli eder.)* Kabahatimin ne kadar büyük olduğunu biliyorum. Onu biri bana yapsa, benim gözümde kıyamete kadar alçaklıktan kurtulamazdı. *(Zekiye'nin gücenikliği artar.)* Haydut gibi pencereden bir eve girdim. *(Zekiye'nin gücenikliği artar.)* Benim buraya geldiğim gibi, biri benim eve girse, kanını helâl sayar, öldürürdüm. *(Zekiye'nin telâşlı sürekli olarak artar.)* Ne yapayım ki katlanabilmek elimde değil. Seni seviyorum, senden ayrılacağım... Bugün ağzından beni sevdiğini işittim... Bugün sana veda edeceğim... İşte, gönlün benden kaçınmak istedikçe, ayakların bana doğru geliyor... Ben de kendime sahip olaydım, elbette kendimi zapt ederdim... Elbette senin yanında olsun, suçlanmış olmamaya çalışırdım. Merhamet!... Merhamet ki böyle nurdan dökülmüş vücuda, taştan yapılmış gönül yakışmaz!...

ZEKİYE

(Gönlüyle dövüşürcesine birtakım telaş ve tereddütten sonra, kendi kendine) Bu kadar zamandır ölüm azabına tahammül ediyorum. Olmadı, olmadı, yine olmadı!... *(İslâm Bey'in yüzüne karşı konuşarak)* Muradın nedir? (4) Ben kendi halimle uğraşıp duruyorum. Birdenbire peri (5) gibi önüme çıktın; beni kendimden aldın. Uyursam rüyamda sen, uyanırsam hayalimde sen... Adam içinde olsam (6) gönlümde sen!... Vücudumu mu istersin? İşte esiririm; canımı mı istersin? Al da kurtulayım...

İSLÂM BEY

Beni gördüğün zaman gözlerini çevirmek istemişsin. Öyle mi merhametsiz? Ben seni gördüğüm vakit gönlümden ne haller geçtiğini bilir misin? Göz kapaklarını bir kere yumulup açılıncaya kadar arada bütün ömrüm kayboluyor zannediyorum. Allah'a bin şükür olsun ki, sen de benim gibi, elinde olmaksızın seviyorsun. Gönlün sana galebe çalıyor. Sen

Namık Kemal'in en önemli eserlerinden biri de hiç kuşkusuz "*Vatan 'yahut' Silistre*"dir.

Konusunu yakın tarihimizden alan bu eser döneminin simgesi olmuş bir tiyatro oyunudur.

Namık Kemal, bu oyunu için şöyle diyor:

"Silistre'nin konusu benim hayalimden çıkmış değildir.

Benim yaptığım şey, Rumeli'de İkinci Mahmut zamanındaki Şumnu kuşatmasında geçen bir olayı, biraz daha genişletmek ve Kırım Savaşı sırasında olanları Silistre Savaşı'na aktarmaktan başka bir şey değildir. Eserin yazılmasından amaç ise milletteki vatanseverlik duygularını dile getirmektir."

Döneminin simgesi olan

"Vatan 'yahut' Silistre" gibi bir klasiği okurlara sunmaktan kıvanç duyuyoruz.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-0382-7

9 789751 403827

KDV'den muaftr